WIKIPEDIA

Akana lingvo

La **akana lingvo** aŭ **akanaj lingvoj** estas lingvogrupo parolata en Ganao, Surinamo kaj orienta Ebur-Bordo de 19 milionoj da parolantoj. Ĝia ISO-kodo estas *ak*. Ekzistas Vikipedio en la tvia dialekto de akana lingvo.

Enhavo

Akanaj dialektoj
Vidu ankaŭ
Eksteraj ligiloj
Fonto

Akanaj dialektoj

Ĉiuj dialektoj de akana lingvo estas reciproke kompreneblaj. Ĉeflingvoj inkluzivas:

- Akana aŭ Tvia - La plej granda grupo, parolita ĉefe en Ganao. Inkludas la Akuapemann, Asanta (Aŝantian) Bonon, kaj Akjeman dialektojn
- Fantea (Fanteoj, Mfantsoj) - Parolita en orienta marborda Ganao.
- Bronga - Parolita en okcidente centra Ganao kaj laŭ la limo de Ebur-Bordo
- Baŭla - Plejparte parolita en centra Ebur-Bordo, rilata al nzema.
- Nzema - Parolita plejparte en okcidente centra Ganao kaj orienta Ebur-Bordo
- Anjia - Parolita en orienta Ebur-Bordo

ISO 639-1	ISO 639-2	ISO 639-3	Lingvo	Angle	France
ak	**aka**	**aka (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=aka)**	**Akana lingvo**	**Akan languages**	**Langues akan**
tw	twi	twi (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=twi)	Tvia	Twi dialect	Twi
	fat	fat (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=fat)	Fantea	Fante language	Fanti
		abr (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=abr)	Abron	Abron language	Abron
		bci (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=bci)	Baŭla	Baoulé language	Baoulé
		nzi (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=nzi)	Nzema	Nzema language	Nzema
		any (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=any)	Anjia	Anyin language	Agni

La *Bureau of Ghana Languages* (Agentejo de Ganao-Lingvoj) kompilis unuigitan ortografion de 20 000 vortoj.

La adinkraj simboloj estas malnovaj ideogramoj.

"*Gye nyame*", Adinkra simbolo signifante "krom se Dio permesas ke tio okazu"

La lingvo venis al Karibio kaj Sudameriko, precipe en Surinamo parolita de la Ndjukoj kaj en Jamajko de la Jamajkaj fuĝintaj sklavoj konataj kiel Kromantoj, kun la sklavoj. La posteuloj de eskapintaj sklavoj en la interno de Surinamo kaj la fuĝintaj sklavoj en Jamajko daŭre utiligas formon de tiu lingvo, inkluzive de Akan nomi kongreson, en kiuj infanoj estas nomitaj post la semajnotago en kiu ili estas naskitaj, ekz. Akwasi (por knabo) aŭ Akosuan (knabino) naskita dimanĉe. En Jamajko kaj Surinamo la araneorakontoj pri Anansi estas konataj.

Laŭ laboro farita de P K Agbedor el CASAS, Fanta *(Mfantse)* kaj Akana lingvo (kune konataj kiel Akanaj) apartenas al Areto 1 el la paroladoformoj de Ganao. Aretoj estas difinitaj laŭ la nivelo de reciproka kompreneblo. La Abronoj (Bono) kaj Wasa dialektoj estas konsideritaj parto de tiu areto.

Areto 1 inkluzivas:

- Akan (Niĝerio-Kongo - atlantika-Kongo - Volta Kongo - Kŭa - Nyo - Potou-Tano - Tano - Centra)
- Abronoj (Niĝerio-Kongo - atlantika-Kongo - Volta Kongo - Kŭa - Nyo - Potou-Tano - Tano - Centra - Akan)
- Wasa (Niĝerio-Kongo - atlantika-Kongo - Volta Kongo - Kŭa - Nyo - Potou-Tano - Tano - Centra - Akan).

Areto 1 povas pli bone esti nomita r-Akana (precipe Akuapem, Akyem, Fanteoj, Wasa, Bono, Asen, Akwamu, Akana lingvo, Kwahu parolita plejparte en Ganao kaj partoj de Togo) kiu ne eksplicite havas la literon "l" en ilia origina bonorda uzo. Aliflanke l-Akana, plusendas al la Akana areto konsistante el Nzema, Baŭla, kaj el aliaj dialektoj parolitaj plejparte en la Ebura Bordo, kies uzo de la litero "r" en bonorda uzokutimo estas tre malofta.

Vidu ankaŭ

- Akanoj
- Akanaj nomoj

Eksteraj ligiloj

- Informoj pri la Akana lingvo (https://uea.org/vikio/kategorio:Akana_lingvo) en la vikio de UEA (https://uea.org/vikio/Ĉefpaĝo) esperante
- Pri Akana lingvo (http://www.ethnologue.org/show_language.asp?code=aka) en Ethnologue (angle)
- Akana lingvo (http://www.rosettaproject.org/archive/aka) ĉe Rosetta Project
- Rimedoj (http://www.abibitumikasa.com/forums/akan-language-resources/) por Akana lingvo
- Akana lingvo (http://www.journalofwestafricanlanguages.org/Akan.aspx) en Gazeto pri Okcidentafrikaj lingvoj
- Akana Vortaro (http://dictionary.kasahorow.com/all/ak) kasahorow

Fonto

En tiu ĉi artikolo estas uzita maŝina traduko de WikiTrans de teksto el la artikolo Akan language (https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Akan+language&oldid=?) en la angla Vikipedio.

Elŝutita el "https://eo.wikipedia.org/w/index.php?title=Akana_lingvo&oldid=5976762"

Ĉi tiu paĝo estis lastafoje redaktita je 17:42, 29 jul. 2016.

La teksto disponeblas laŭ la permesilo Krea Komunaĵo Atribuite-Samkondiĉe 3.0 Neadaptita; eble aldonaj kondiĉoj aplikeblas. Vidu la uzkondiĉojn por detaloj.